

Než zmateční stížnost přehlíží, že civilní spor o výplatu pojistného byl podle § 191 c. ř. s. přerušen až do skončení trestního řízení, poněvadž právě za civilního sporu vzniklo proti žalobci (a nyní obžalovanému) podezření, že krádež vloupáním předstíral v úmyslu, by pojišťovnu poškodil a že skutečnost, z jakého důvodu pojišťovna odmítla vyplatiti pojištěnou částku a dala podnět civilnímu sporu, nemá o sobě význam pro posouzení trestnosti jednání obžalovaného. V tomto směru jest totiž uvážiti, že se tresce jako dokonaný podvod již Istivé jednání, kterým měla být způsobena podle úmyslu pachatele škoda, aniž se vyžaduje, by skutečně škoda vznikla. Jde tu o obdobný případ, jako při pokusu trestného činu podle § 8 tr. zák. Beztrestný pokud se týče nemožný je pokus jen, bylo-li použito k dosažení cíle prostředku naprosto a bezvýjimečně in abstracto nezpůsobilého, nebo nebylo-li tu vůbec předmětu, proti němuž trestné jednání směřovalo, nebo byl-li tu sice předmět, avšak naprosto nezpůsobilý. Posuzuje-li se případ obžalovaného, jak je třeba při správném výkladu zákona, podle doby spáchání činu, byla tu v době činu platná smlouva pojišťovací, od níž pojišťovna v té době odstoupiti ani nepomýšlela. Předsevzal-li tedy ozžalovaný Istivé jednání v úmyslu, by pojišťovnu poškodil, a podařilo-li se mu pojišťovnu skutečně uvésti v omyl o tom, že u něho nastal škodný případ krytý pojišťovací smlouvou, byly pro tuto dobu splněny veškeré náležitosti skutkové podstaty zločinu podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., neboť soud zjišťuje, že zástupce pojišťovny, jsa uveden v omyl jednáním obžalovaného, zjišťoval škodu a jednal s ním o výši škody. Těmito úvahami jsou kryty způsobem zákona hovícím veškeré složky skutkové podstaty zločinu § 197 tr. zák., a je pro posouzení viny obžalovaného lhostejno, že pojišťovna teprve po tom, a to, jak nalézací soud zjišťuje, po upozornění četnictvem a počínajíc si obezřetně, prohlásila dne 17. května 1929, že od pojišťovací smlouvy odstupuje na základě článku 6 všeobecných pojišťovacích podmínek.

Čís. 4600.

Spolupachatelství zločinu veřejného násilí podle § 98 a), b) tr. zák.

Rozlišení skutečného násilí podle § 98 a) tr. zák. od zlého nakládání (způsobení újmy na těle) ve smyslu § 1 zák. o útisku.

Pojem »trapný stav« po rozumu § 100 tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1933, Zm II 384/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 25. září 1931, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem vydírání podle § 98 a) tr. zák. a František P. kromě toho též podle § 98 b) tr. zák. mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5, 10, 11 § 281 tr. ř. Je pravda, že u obžalovaných Vojtěcha P-a a Aloisie L-i nebylo zjištěno, že učinili K-ovi nějaké násilí, a je rovněž správné, že nelze shledávati »skutečně učiněné násilí v pouhé skutečnosti, že za K-em jeli, by se nevracel do práce (což také rozsudek nečiní). Avšak zmateční stížnost přehlíží, že rozsudek právem činí i tyto dva obžalované spoluzodpovědnými za skutečně vykonané násilí druhých — Františka P-a, L-a a P-y — jako spolupachatele, zjistiť, že všech pět obžalovaných vědomě spolupůsobilo k dosažení téhož cíle, najmě že Vojtěch P. a L. svou účastí na hlídce a přítomností při výkonu násilí spáchaného na K-ovi ostatními třemi spoluobžalovanými dali najevo, že s násilným jednáním druhých a zadržením K-a, by nenastoupil práci, se stotožňují a že si byli všichni také vědomi, že spolupůsobí při společném podniku za společným cílem. Vzájemné předchozí dohody nebo úmluvy mezi spolupachateli pro pojem spolupachatelství není třeba. Stačí, že všichni obžalovaní vědomě spolupůsobili a že činnost každého z nich je složkou děje, jehož celek tvoří trestné jednání; za výsledek zodpovídají všichni, i když někteří z nich osobně násilí neučinili. Není také třeba, by obžalovaní — jak žádá zmateční stížnost, slovy projevili úmysl, jímž byli při činu vedeni; proto je lhostejno, že obžalovaný P. nepronесl žádného výroku, když dal K-ovi políček. Nelze přisvědčiti ani námitce zmateční stížnosti, že zjištěný skutkový děj nenaplnuje pojem vydírání podle § 98 a), po případě ani podle § 98 b) u Františka P-a, nýbrž jen přestupku, po případě přečinu útisku podle § 1 zák. čís. 309/1921. Jak vyslovil nejvyšší soud v rozh. sb. n. s. č. 2237, 2722 a jiných, liší se vydírání a útisk jen různou intenzitou nátlaku. U psychického násilí jest hranice ta samým zákonem vymezena ustanovením, že pohrůžka musí býti způsobila vzbuditi v ohroženém důvodnou obavu, má-li se státi složkou skutkové podstaty vydírání. Podle obdoby tohoto znaku jest vymeziti hranici tu i při fysickém násilí, u něhož zákon takového pokazu neobsahuje. Zlým nakládáním, pokud se týče způsobením újmy na těle ve smyslu § 1 zák. o útisku bude tudíž jen takové působení na tělo jiné osoby, jež nemá jinakého dalšího duševního účinku, než přechodnou nevolnost, chvilkový pocit nepříjemnosti. Jakmile však nastaly nebo podle povšechné povahy jednání pachatelova mohly nastati účinky vážnější, zejména poruchy těla nebo duševního klidu časově nebo stupňovitě rozsáhlejší, jest fysické násilí pokládati za prostředek téže intensity, jakým je vyhrůžka způsobila vzbuditi důvodnou obavu a podřaditi je pod pojem skutečného násilí ve smyslu § 98 a) tr. zák. V souzené trestní věci jest zjištěno, že dva z obžalovaných udeřili K-a holí po ruce, třetí mu dal políček na tvář; podle seznání svědka K-a, jemuž soud věří, byly mu těmito údery způsobeny ve tváři pohmožděniny, na ramenou pak krevní podlitiny. Tyto účinky, jakož i násilné zadržení K-ovo obžalovanými, trvající celé dvě hodiny, již samo o sobě převyšuje pouhý okamžitý pocit nevolnosti a nepříjemnosti nepatrného trvání,

jaké předpokládá pouhý útisk. Jde zřejmě o zlé nakládání, po případě lehké ublížení na těle větší intensity, než předpokládá skutková podstata útisku, v každém případě také o poruchu duševního klidu, časově rozsáhlejší, než odpovídá pojmu útisku; zjištěný děj naplňuje jednak jako vykonání skutečného násilí, jednak jako nebezpečná pohrůžka vraždou objektivní skutkovou podstatu vydírání. Otázku, byla-li pohrůžka obžalovaného Františka P-a způsobila vzbuditi důvodné obavy, že bude ihned splněna, zodpověděl rozsudek kladně, vycházející ze správného výkladu zákona, nanejvýš přihlížející k tomu, že bylo vážně ohroženo velkým zlem, že ohrožený K. stál sám proti přesile pěti osob, a že po dlouhou dobu téměř dvou hodin, po kterou byl zdržován na mostě, se mohl přesvědčiti o tom, že vyhrůžka je míněna vážně, tak jak vážně byla míněna ona událost na mostě.

Soud konečně nepochybil ani, pokud vyměřil trest podle vyšší sazby § 100 tr. zák. z toho důvodu, že obžalovaný uveden by »v trapný stav«. Pojem »trapného stavu« ve smyslu § 100 tr. zák. zákon sice neurčuje, ale jest jím tělesná nebo duševní trýzeň, která jednak svou silou, jednak délkou trvání přesahuje při zločinu § 98 a) tr. zák. onu míru újmy na tělesné neporušenosti napadeného, při zločinu § 98 b) tr. z. pak onen stupeň obav nebo strachu a nepokoje ohroženého, které, i když trestným činem byly způsobeny, mají jako pojmový znak té které skutkové podstaty v zápětí potrestání pachatele jen podle mírnější sazby prvního odstavce § 100 tr. zák.; onen pojem není omezen jen na újmy na tělesné neporušenosti, nýbrž odpovídají mu i zjevy rázu psychického (viz rozh. č. 2702 sb. n. s.). Jednáním obžalovaných v Jaroslavi K-ovi takový trapný stav vyvolán byl; neboť rozsudek zjišťuje kromě fyzického násilí, učiněného mu obžalovanými, dále, že »byl uváděn v posměch, bylo po něm pliváno a ukazováno naň jako na stávkokaze, při čemž musel pořád na místě stát tak, že si nesměl — jak rozsudek zjišťuje — ani zapáliti cigaretu«. V tomto jednání právem spatřuje soud duševní trýzeň přesahující míru újmy tělesné § 98 a) tr. zák., předpokládanou nejen co do síly, nýbrž i co do délky trvání, kdyžť ohrožený byl těmito insultům obžalovaných vydán po dobu téměř dvou hodin. Není proto odůvodněn ani zmatek podle čís. 11 § 281 tr. ř.

Čís. 4601.

Okresní soud, dožádaný sborovým soudem první stolice, aby obžalovanému vyhlásil podle § 425 odst. II. tr. ř. rozsudek odvolacího soudu, vyhlášením rozsudku a sepsáním zápisu o tom skončil činnost, o kterou byl dožádán. Přijal-li po tomto roku, třeba ještě v zákonné lhůtě, provedení zmateční stížnosti obžalovaného, které zaslal sborovému soudu první stolice, jednal jako soud nepřislušný, postupující podání soudu příslušnému; proto doba, po kterou byl spis dopravován poštou k sborovému soudu první stolice, neprodlužuje zákonnou lhůtu k provedení zmateční stížnosti.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1933, Zm III 499/32.)